

Pia Lohikoski vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä avustuksiin taiteen ja kulttuurin edistämiseen (16 500 000 euroa)

Eduskunnalle

Kulttuuri- ja taidekentällä on eletty pitkään keskellä niukkuutta. Hallitus aikoo syventää luovan alan tekijöiden ahdinkoa uusilla taiteen ja kulttuurin avustuksiin kohdistuvilla yli 10 miljoonan euron leikkauksilla vuonna 2026.

Taidetta ja kulttuuria ei ole ilman tekijöitä. Kulttuuri tuottaa hyvinvointia ja ala on merkittävä työllistäjä. Hallitus väittää nyt leikkaavansa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan yritystuista. Todellisuudessa avustuksiin kohdentuvat leikkaukset uhkaavat koko suomalaisen elokuva- ja av-alan tulevaisuutta, Taiteen edistämiskeskuksen jo valmiiksi niukkoja resursseja, suomalaista musiikki- ja kulttuurivientiä, kulttuuritilojen investointiavustuksia sekä useita muita suomalaiselle luovan alan ekosysteemille olennaisia osa-alueita ja toimijoita.

Elokuva-alaan kohdistuva leikkaus on valtion budjetissa pieni, mutta alalle pahimmillaan kohtalokas isku. Kyseessä ei ole missään vaiheessa ollut yritystuki vaan tosiasiaassa taiteen ja kulttuurin edistämisen avustuksista maksettu suomalaisen elokuvan tuotantotuki, joka on pääsääntöisesti välttämätön ponnahdusraha, joka palautuu valtiolle parhaimmillaan kaksinkertaisena. Vielä on epäselvää, miten kaikki leikkaukset kohdentuvat, mutta on selvää, että kulttuuri- ja taideala tulee kokemaan kovan iskun.

Jatkuvat leikkaukset nakertavat paitsi kulttuurin tekemisen mahdollisuuksia myös kulttuurialan toimijoiden toimeentuloa sekä työ- ja muuta hyvinvointia. Taiteen ja kulttuurin riittävä valtionrahoitus on turvattava, jos haluamme, että meillä on jatkossakin suomalaista kulttuuria. Luovan alan alasajo heikentää kulttuurin saatavuutta ja pahentaa jo valmiiksi katastrofaalista työllisyystilannetta entisestään.

Alueellisesta näkökulmasta Suomen sisäiset erot ovat hyvin suuria. Taloudellisesti vahvat alueet kykenevät panostamaan kulttuuripalveluihin sekä luovuutta edistäviin toimintaympäristöihin. Hallituksen leikkaukset heikentävät entisestään myös kulttuurin alueellista saavutettavuutta. Pienillä kulttuuri- ja taidealan toimijoilla pienikin leikkaus voi olla toimintaedellytysten kannalta kohtalokas.

Kulttuuri- ja taidekenttä on myös merkittävä elinvoimatekijä, jonka vaikutukset myös muiden alojen, kuten matkailu -, kuljetus- ja ravintola-alan työllisyyteen ja toimintamahdollisuuksiin ovat merkittävät. Taiteen ja kulttuurin rahoitusta ei voi jättää yksinään kuntien vastuulle, sillä

Talousarvioaloite TAA 59/2025 vp

kuntien tilanteet vaihtelevat rajusti, eikä näin voida turvata valtakunnallisesti riittäviä kulttuuri-palveluja. Lisäksi vaarana on valtion kulttuurileikkausten kertaantuminen kunnissa, jos myös kunnat leikkaavat hallituksen kanssa samaan aikaan kulttuurista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 16 500 000 euroa momentille 29.80.50 avustuksiin taiteen ja kulttuurin edistämiseen.

Helsingissä 3.10.2025

Pia Lohikoski vas
Anna Kontula vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Minja Koskela vas
Hanna Sarkkinen vas
Veronika Honkasalo vas
Johannes Yrttiaho vas
Timo Furuholm vas
Mai Kivelä vas